

Predstavujeme 50-eurovú bankovku série Európa

Gabriel Schlosser
Národná banka Slovenska

V utorok 5. júla 2016 v sídle Európskej centrálnej banky vo Frankfurte nad Mohanom odhalili novú bankovku 50 € série Európa. Nová bankovka 50 € bude uvedená do obehu v celej eurozóne 4. apríla 2017. Ide v poradí o štvrtú bankovku série Európa a podobne ako aj bankovky 5 €, 10 € a 20 € tejto série obsahuje niekoľko nových ochranných prvkov, ktorých účelom je sťažiť falšovanie eurových bankoviek a zachovať dôveru obyvateľov Európy v eurové bankovky.

Lícna a rubová strana novej bankovky 50 € série Európa

Eurové bankovky používa viac ako 338 miliónov obyvateľov štátov eurozóny. Eurosystem – ECB a národné centrálné banky štátov eurozóny – bude postupne aktualizovať všetky eurové bankovky. Prvá bankovka z novej série Európa, bankovka 5 €, je v obehu už od 2. mája 2013. Bankovka 10 € je v obehu od 23. septembra 2014 a bankovka 20 € je v obehu od 25. novembra 2015. Postupne sa budú pripravovať aj nové bankovky 100 € a 200 €.

Nové bankovky predstavujú prirodzený vývojový krok. Budú sa aj naďalej niesť v štýle epoch a slohov prvej série a budú mať rovnaké dominantné farby, ale vzhľadom na zdokonalenie ochranných prvkov došlo k miernym úpravám. Vďaka tomu sú ľahko rozpoznateľné od bankoviek prvej série. Úpravou vzhľadu eurových bankoviek bol poverený Reinhold Gerstetter, nezávislý grafický dizajnér z Berlína.

Bankovka 50 € je najpoužívanejšou eurovou bankovkou. V obehu je viac ako 8 miliárd bankoviek nominálnej hodnoty 50 € a jej podiel na celkovom objeme bankoviek v obehu je približne 45 %, čo je viac než súčet všetkých bankoviek 5 €, 10 € a 20 € v obehu spolu. Bežne ju vydávajú bankomaty, prijíma ju väčšina predajných automatov a zariadení na výdaj lístkov a maloobchodníci jej pravosť často overujú pomocou menších zariadení.

Základný dizajn (architektonický sloh renesancia) a hlavná (prevládajúca) farba novej bankovky 50 € zostali v podstate nezmenené. Nezmenil sa ani rozmer novej 50 € bankovky: 140 x 77 mm.

Hoci sa nová bankovka podobá na prvú verziu vydanú v roku 2002, je vynovená a vybavená niekoľkými novými a zdokonalenými ochrannými prvkami. Aj táto bankovka má vo vodoznaku a holograme portrét Európy, postavy z gréckej mytológie,

Zmenšený dizajn lícnej strany novej bankovky 50 € a jej predchodkyne – na porovnanie

po ktorej bol pomenovaný náš kontinent. Opäť je použité ako ochranný prvok aj okienko s portrétom v holograme. Pri pohľade na bankovku proti svetlu sa okienko spriehladní a zobrazí sa portrét mýtickej Európy, ktorý vidno na oboch stranách bankovky. Popri portréte Európy v holograme a vodoznaku bankovky obsahujú aj smaragdové číslo, ktoré pri naklonení mení farbu zo smaragdovozelenej na tmavomodrú. Na rozdiel od bankoviek 5 € a 10 € série Európa však nová bankovka 50 € neobsahuje nános ochrannej vrstvy.

Rovnako ako eurové bankovky prvej série, aj nová 50 € bankovka sa bude dať veľmi ľahko overiť hmatom, pohľadom a naklonením. Na overenie pravosti základných ochranných prvkov nie sú potrebné žiadne technické pomôcky.

OVERENIE HMATOM

Bankovkový papier vyrobený z bavlny je pevný a pružný.

Hĺbkotlač

Pri pravom a ľavom okraji lícnej strany bankovky možno nahmatať vystupujúce krátke šikmé linky. Okrem toho sa v ľavej časti nachádza hĺbkotlačou vytlačený text „BCE ECB EЦБ EZB EKP EKT EKB BCE EBC 2015“ (skratky Európskej centrálnej banky). Hĺbkotlačou je vytlačený aj hlavný obrazec, veľké hodnotové číslo.

Hĺbkotlač (na lícnej strane bankovky)

OVERENIE POHĽADOM

Najprv si pozrieme bankovku v priehľade proti svetlu. Prvou významnou zmenou je portrét vo vodoznaku.

Na celom svete sú portréty tradičným motívom bankoviek. Výskum ukazuje, že ľudia tváre rozpoznávajú intuitívne. V prípade nových eurových bankoviek bol portrét Európy zvolený pre jeho spojitosť s európskym kontinentom, pričom bankovky zároveň vďaka nemu získavajú „ľudský rozmer“. Tento konkrétny obraz Európy bol prevzatý z vázy starej viac ako 2 000 rokov, ktorá bola nájdená v južnom Taliansku a v súčasnosti je vystavená v parížskom múzeu Louvre.

Vodoznak

Vodoznak je súčasťou bankovkového papiera. Tvorí ho papier na vybraných miestach tenší alebo hrubší a hra svetla a tieňa vytvára v priehľade proti svetlu plastický obraz portrétu. Tenšie časti sú svetlejšie, hrubšie sú tmavšie. Druhý vodoznak je vytvorený výrazným stenčením papiera v tvare nominálnej hodnoty bankovky.

Detail oboch vodoznakov – portrét Európy a vpravo hore hodnotové číslo bankovky

Ochranný prúžok

V priehľade proti svetlu ochranný prúžok vyzerá ako tmavá čiara. V prúžku je bielym mikropísmom uvedený znak € a hodnota bankovky 50 tak, aby sa dali prečítať z lícnej aj rubovej strany.

Ochranný prúžok

Okienko s portrétom

Na nových bankovkách 50 € je Európa zobrazená vďaka novej technológii vo vnútri samostatného „okienka s portrétom“ v holograme. Pri pohľade na bankovku proti svetlu sa okienko spriehladní a objaví sa v ňom portrét Európy, viditeľný na oboch stranách bankovky.

Portrét Európy (lícna strana)

OVERENIE NAKLONENÍM

Holografický prúžok

V pravej časti líčnej strany bankovky je umiestnený holografický prúžok zložený zo štyroch častí. Pri naklonení (zmene uhla dopadu a odrazu svetla) sa v každej z týchto častí dynamicky mení iný obrazec: v prvej časti sa zobrazuje hodnotové číslo 50. V druhej časti je samostatné okienko s portrétom v holograme, ktoré sa mení na hodnotové číslo 50, na rubovej strane bankovky sa objavia drobné čísla nominálnej hodnoty bankovky. V tretej časti možno vidieť zmenšený portál a symbol € sa mení na hodnotové číslo 50 a vo štvrtéj časti sa zobrazuje symbol €. Spoločnou charakteristickou vlastnosťou celého hologramu je dúhová zmena farby častí hologramu pri nakláňaní.

Holografický prúžok na bankovke 50 €

Smaragdové hodnotové číslo

Charakteristickým ochranným prvkom novej série eurových bankoviek je smaragdové číslo. Trblietavé hodnotové číslo v ľavom dolnom rohu líčnej strany bankovky vytvára svetelný efekt, ktorý sa pohybuje nahor a nadol. Číslo zároveň mení farbu zo smaragdovozelenej na tmavomodrú.

Smaragdové číslo

Ďalšie ochranné prvky na novej 50 € bankovke je možné overiť iba s pomocou vhodných technických pomôcok – lupy, zdroja ultrafialového či in-

fračerveného svetla. Tieto ochranné prvky slúžia na overovanie pravosti bankoviek pokladníkmi.

Ukážka mikropísma

Pohľad na bankovku pod zdrojom ultrafialového svetla

Zvláštnosťou novej série eurových bankoviek je sériové číslo bankovky, ktoré je umiestnené na rubovej strane bankovky. Vodorovné sériové číslo bankovky je vytlačené čiernou farbou – ide o kombináciu dvoch písmen a 10 číslic. Zvislé číslo je vytlačené hlavnou farbou bankovky danej nominálnej hodnoty a pozostáva z posledných šiestich číslic sériového čísla.

V porovnaní s prvou sériou eurových bankoviek došlo k zmene aj v počte skratiek Európskej centrálnej banky. Bankovky série Európa obsahujú deväť trojpísmenových skratiek ECB. Poradie umiestnenia skratiek určil protokol EÚ o poradí názvov štátov:

- BCE: Belgicko, Španielsko, Francúzsko, Taliansko, Luxemburg, Portugalsko, Rumunsko
- ECB: Česko, Dánsko, Írsko, Lotyšsko, Litva, Holandsko, Slovinsko, Slovensko, Spojené kráľovstvo, Švédsko,
- ELĽB: Bulharsko
- EZB: Nemecko, (Luxemburg), Rakúsko
- EKP: Estónsko, Fínsko
- EKT: Grécko, Cyprus
- EKB: Maďarsko
- BCE: Malta
- EBC: Poľsko

Na nových bankovkách série Európa si môžeme všimnúť aj zväčšené hodnotové číslo bankovky na líčnej a rubovej strane. Tento prvok by mal čiastočne pomôcť zrakovo hendikepovaným občanom pri identifikácii bankoviek.

Bankovky oboch sérií budú spočiatku v obehu súbežne. Bankovky prvej série (2002) sa však sa budú z obehu postupne sťahovať – prirodzeným spôsobom v bankách – a nakoniec prestanú byť zákonným platidlom. Presný dátum ukončenia ich platnosti bude oznámený v dostatočnom predstihu. Bankovky prvej série si však stále zachovávajú svoju hodnotu a v národných centrálnych bankách štátov eurozóny ich bude možné vymieňať bez časového obmedzenia.

Viac informácií je k dispozícii napr. na stránke www.ecb.europa.eu. Súčasťou tejto stránky je náučný modul „Euro Cash Academy“, ktorý zábavným spôsobom približuje nové, ako i ostatné eurové bankovky. Informácie sa dajú získať aj zo stránky www.nbs.sk alebo www.nove-eurobankovky.eu. Ďalším zdrojom informácií budú letáky o novej bankovke 50 €, ktoré sa budú na distribuovať do bánk, obchodov a ďalších podnikov v celi eurozóny postupne v roku 2016.

Národná banka Slovenska sa spolu s ECB a ostatnými národnými centrálnymi bankami štátov eurozóny zúčastňuje na partnerskom

programe, ktorý má príslušným stranám pomôcť pri efektívnejšom šírení informácií o nových bankovkách a pri včasnom prispôbení strojov a zariadení na spracovanie bankoviek. Okrem seminárov organizovaných ECB ide o ponuku NBS dodávateľom zariadení na spracovávanie bankoviek a na overovanie pravosti bankoviek a ostatným tretím stranám (pobočkám zahraničných bánk, spracovateľom peňazí) otestovať svoje zariadenia s novými bankovkami. Ide o tri možnosti:

- vykonať testovanie zariadení na spracovanie a overovanie bankoviek s novými bankovkami v priestoroch NBS,
- zapožičať si nové bankovky formou výpožičky so zábezpekou,
- preskúšať nastavenie softvéru na bankovky 50 € série Európa vo svojich zariadeniach podľa spoločných testovacích postupov Eurosystemu v priestoroch NBS.

Národná banka Slovenska predpokladá, že táto technická príprava, ako aj informačná kampaň umožní širokej aj odbornej verejnosti oboznámiť sa včas s novou bankovkou 50 € série Európa, s jej ochrannými prvkami, a pripraviť sa na začiatok jej emisie – 4. apríl 2017 – tak, aby sa v čo najväčšej miere odstránili možné problémy pri overovaní pravosti nových bankoviek.

Zdroj: www.euro.ecb.europa.eu,
www.nbs.sk
www.nove-eurobankovky.eu

INFORMÁCIE

Banková rada NBS rozhodla o zvýšení miery proticyklického kapitálového vankúša

Banková rada NBS na svojom zasadnutí 26. júla 2016 rozhodla o zvýšení miery proticyklického kapitálového vankúša na úroveň 0,5 % s účinnosťou od 1. 8. 2017. Národná banka Slovenska už od konca roka 2015 aktívne komunikovala odbornej verejnosti možnosť zvýšenia miery proticyklického kapitálového vankúša na nenulovú úroveň.

Vývoj sledovaných kľúčových indikátorov potvrdzuje rastovú fázu finančného cyklu, charakteristickú nielen rastúcim trhom úverov a nízkou mierou nesplácaných úverov, ale aj nižšou citlivosťou bánk a ich klientov na kreditné riziko. Preto sa zvyšuje pravdepodobnosť poskytovania úverov rizikovejším klientom alebo neprimerane vysokých úverov pri voľnejších úverových štandardoch. Postupne sa tak kumulujú predpoklady na vznik rizík súvisiacich s cyklickým vývojom, na ktoré je vhodné vytvárať rezervy práve v priaznivých časoch finančného cyklu. Zvýšením miery proticyklického kapitálového vankúša sa zvýši odolnosť bankového sektora v dobrých časoch, aby tým vznikol priestor na absorbovanie strát z kreditného rizika v prípade zhoršenia situácie.

Dôvodom na zvýšenie proticyklického kapitálového vankúša je jednak vývoj na úverovom trhu, kde úvery domácnostiam už ôsmy štvrťrok po sebe dosahujú dvojciferný medziročný rast, ako aj objem poskytnutých úverov podnikom, kde je tempo medziročného rastu úverov nad historickým priemerom. Výhľad na najbližšie obdobie v podobe predpokladaných pretrvávajúcich priaznivých trendov na pracovnom trhu, očakávanom ekonomickom raste s dopadom na podnikové tržby a očakávanom zotrvaní úrokových sadzieb na nízkych úrovniach naznačuje v ďalšom období pokračovanie rastu zadlženosti.

Vzhľadom na v súčasnosti dostatočnú výšku vlastného kapitálu v slovenských bankách, navýšenie kapitálovej požiadavky v podobe zvýšenia proticyklického kapitálového vankúša nebude mať výrazný dopad na slovenský bankový sektor ani na trh úverov.

Vývoj na úverovom trhu bude NBS aj naďalej monitorovať, aktuálne však vývojové tendencie nenačujú potrebu ďalšieho zvýšenia miery proticyklického kapitálového vankúša v najbližšom období.